

Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuis **BOPZ**

Wanneer u verpleeghuiszorg ontvangt, wil dat zeggen dat u onder verantwoordelijkheid van de specialist ouderengeneeskunde door een multidisciplinair team wordt begeleid, verzorgd, verpleegd en behandeld. De behandelingen zijn aan duidelijke afspraken gebonden, die in wetten zijn vastgelegd.

Deze folder behandelt de wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen afgekort als BOPZ. Deze wet is van toepassing op psychogeriatrische afdelingen van verpleeghuizen.

Wat betekent de BOPZ voor cliënten in een verpleeghuis?

De wet BOPZ regelt de rechten van cliënten die onvrijwillig zijn of worden opgenomen op een afdeling psychogeriatricie van een verpleeghuis of die “noch bereidheid tot, noch bezwaar” tegen opname hebben getoond.

Procedure bij opname

Het merendeel van de psychogeriatrische cliënten kan de consequenties van de opname niet meer overzien. In deze situaties bepaalt de Indicatie Commissie of verpleeghuisopname in het belang van de betrokken cliënt is.

In Nijmegen vervult het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) de rol van Indicatie Commissie t.b.v. de BOPZ. Maakt een cliënt uitdrukkelijk bezwaar tegen verpleeghuisopname, dan kan deze alleen gedwongen worden opgenomen met een rechterlijke machtiging (RM). De rechter geeft deze RM alleen af als er voor de cliënt of zijn omgeving gevaar dreigt. Is de dreiging acuut en moet de cliënt met spoed opgenomen worden, wordt met instemming van de burgemeester een inbewaringstelling (IBS) geregeld.

Opstellen van een behandelplan

Voor de behandeling van cliënten op een psychogeriatrische afdeling zijn in de wet afspraken vastgelegd over het opstellen van een behandelplan. Zo snel mogelijk na de opname stelt de behandelend arts een

behandelplan op in overleg met de cliënt en/of zijn vertegenwoordiger. Hierin staan onder meer de afspraken over bepaalde behandelingen of maatregelen, die nodig zijn om ernstig gevaar voor de cliënt en/of zijn omgeving te voorkomen.

Noodsituatie

Als een cliënt en/of zijn vertegenwoordiger het niet eens zijn met het behandelplan mag de behandelend arts dit alleen uitvoeren indien het noodzakelijk is om ernstig gevaar te voorkomen. Er is dan sprake van een dwangbehandeling. De arts moet dit bij de Inspectie voor de gezondheidszorg melden.

Een acute noodsituatie kan een behandelend arts noodzaken om tijdelijk maatregelen toe te passen zonder overleg met de betrokkene en/of de vertegenwoordiger. Ook dit moet de arts direct melden bij de Inspectie voor de gezondheidszorg (in principe binnen 24 uur).

Wat gebeurt er als u niet meer in staat bent om zelf beslissingen te nemen over uw behandeling?

In principe mag een behandeling alleen plaatsvinden als de cliënt toestemming heeft gegeven. Maar niet iedere cliënt is hiertoe in staat. De behandelend arts beoordeelt of een cliënt wilsbekwaam is. Bij elke behandeling moet deze afweging opnieuw plaatsvinden. In geval van wilsonbekwaamheid beslist de vertegenwoordiger van de cliënt over de wenselijkheid van de behandeling.

Wie mag als vertegenwoordiger optreden?

De echtgenoot of levenspartner komt in eerste instantie als vertegenwoordiger in aanmerking. Als die er niet is kan een familielid deze taak op zich nemen. Maar familieleden zijn niet verplicht als vertegenwoordiger op te treden. De cliënt kan ook zelf iemand aanwijzen als vertegenwoordiger. Hij legt dit schriftelijk vast en geeft aan hoe deze vertegenwoordiger moet beslissen. Stichting De Waalboog heeft een protocol "vertegenwoordiging bij wilsonbekwaamheid".

Soms is er geen familie die als vertegenwoordiger kan optreden. Hiervoor kunnen alleen partner, kind, ouder, broer of zus in aanmerking komen. In dergelijke gevallen biedt mentorschap een oplossing. Op verzoek kan de rechter iemand tot mentor benoemen. De mentor treedt op als vertegenwoordiger en beslist als de cliënt dat zelf niet kan. Een mentor gaat niet over financiële zaken.

Op verzoek kan de rechter ook een cliënt onder curatele stellen, waarbij een curator als vertegenwoordiger wordt aangesteld. De curator beslist zowel over verzorging en behandeling aan de hand van het behandelplan als over financiële zaken. Een onder curatele gestelde cliënt mag zelf niet meer beslissen. Een andere mogelijkheid is het aanstellen van een bewindvoerder; deze behartigt alleen de financiële belangen.

In de BOPZ wordt ook de toepassing van zogenaamde middelen en maatregelen (MM) geregeld. De bewaking van het beleid geschiedt door de MM-commissie. Bij klachten wordt de interne en externe klachtenregeling gevolgd.

Binnen De Waalboog zijn verpleegafdelingen waar zowel psychogeriatrische als somatische verpleeghuiszorg aan cliënten wordt geboden.

BV 1.2.2/ maart-15 - maart-18 / versie 6

zo thuis als
maar kan | **de waalboog**

Postadres
Postbus 31071
6503 CB Nijmegen

T 024 - 322 82 64
info@waalboog.nl
www.waalboog.nl

